

EDITORIAL

Infrastructura în practicarea activităților sportive de timp liber

Infrastructure in leisure sport activities

Traian Bocu

Universitatea de Medicină și Farmacie “Iuliu Hațieganu” Cluj-Napoca

Redactor șef al revistei Palestrica Mileniului III

traian_bocu@yahoo.com

Stilul de viață reprezintă o strategie pentru care individul optează, care orientează toate manifestările sale particulare, influențează pozitiv sau negativ sănătatea persoanelor și care sunt imputabile persoanei (Bocu, 2007). Factorilor de risc intrinseci și extrinseci ai stilului de viață, precum celor de risc profesional, nutriționali, geografici și iatrogeni, li se adaugă riscurile autoasumate. În grupa riscurilor autoasumate intră (Lupu și Zanc, 1999): tabagismul, abuzul de droguri, alimentația excesivă sau subnutriția, alcoolismul, promiscuitatea sexuală, stilul de conducere auto imprudent, ofensiv; practicile sexuale riscante, neutilizarea în trafic a centurilor de siguranță și a caschetelor de protecție, sedentarismul, lipsa timpului liber pentru refacere și loisir, incapacitatea de a se sustrage presiunilor excesive la locul de muncă (tipul workaholic sau împătimit de muncă, care lucrează excesiv de intens și îndelungat în mod voluntar), stresul profesional și cotidian.

Unele din aceste riscuri sunt însă impuse de condițiile social-economice în care trăiesc persoanele: pauperizarea, discriminarea socială și etnică, inegalitățile sociale (Green și Ottoson, 1994). Acestea li se pot adăuga o serie de stresori sociali: urbanizarea și apariția de „orașe mamut”, microelectronica, televiziunea, dezumanizarea instituțiilor sociale, dezrădăcinarea etnică, situațiile familiale, conflictele de rol social, evenimentele de viață (Derevenco ș.c., 1992).

Factorii de care depinde optimizarea asistenței primare a stării de sănătate (APSS) care este definită de OMS drept „*asistența esențială, fundamentală a stării de sănătate, accesibilă la un preț suportabil pentru țară și pentru comunitate, realizabilă prin metode verificate practic și științific și acceptabile social*” sunt următorii (după Bocșan, 1999):

a) mobilizarea comunității, în vederea promovării schimbării de comportament a membrilor săi (promovarea unui stil de viață favorabil sănătății care include și practicarea sistematică a exercițiilor fizice) (Lupu, Zanc, 1999);

b) cooperarea intersectorială în asistența sănătății, care se poate susține, cu acțiunile coroborate și concertate

a cel puțin trei sectoare fundamentale, cu bază largă de acțiune, destinate corectării problemelor generale de sărăcie, creșterea populației, migrarea, degradarea mediului, educația și modul de viață;

c) extinderea infrastructurii de sănătate (inclusiv baze didactice și sportive), asigurând accesul tuturor familiilor, mai ales a celor cu nevoi deosebite, la intervenții prioritare preventive și terapeutice;

d) redistribuirea rolurilor în echipa de sănătate;

e) mobilizarea comunității, în vederea asigurării auto-încrederii și autofinanțării în serviciile de sănătate, cu accentul principal pe creșterea capacității proprii de a-și rezolva singură problemele de sănătate.

Atragem în special atenția asupra factorului c), care se referă explicit la necesitatea extinderii infrastructurii în așa fel încât practicarea activităților fizice să se producă la un preț suportabil pentru populație.

De curând (25 februarie 2011), a avut loc la Bruxelles seminarul „Lifelong Physical Activity-Increased Happiness for All?”, în cadrul căruia a fost elaborat un ghid privind asigurarea infrastructurii pentru practicarea activităților fizice accesibile pentru populație. Draftul final al acestui ghid, propus tuturor țărilor UE, denumit proiectul IMPALA (Improving Infrastructures for Leisure-Time Physical Activity in the Local Area), a fost lansat la 1.03.2011. Lista autorilor și contributorilor documentului cuprinde nu mai puțin de 36 specialiști, cercetători-profesori de la 12 universități, din tot atâtea țări: Germania, Austria, Cehia, Danemarca, Finlanda, Franța, Italia, Lituania, Olanda, Norvegia, Portugalia și Spania (fără România, desigur, așa cum suntem obișnuiți!) (Dumitru, 2011). Esența acestui document constă în implicarea comunităților locale în asigurarea infrastructurii necesare practicării activităților de timp liber, respectând echitatea socială, conform definiției APSS, pe baza unor cooperări intersectoriale locale.

În acest context, menționăm preocupările colectivului nostru de cercetare, care în cadrul grantului cod CNCSIS 1407, desfășurat în perioada 2006-2008, a calculat raportul existent/necesar referitor la infrastructura didactică pentru practicarea activităților fizice în municipiul Cluj-Napoca

(Cucu și Bocu, 2007). Cercetarea anticipează și completează proiectul IMPALA, în sensul că face o evaluare a spațiilor închise și deschise existente și necesare, luând ca reper normativul românesc în construcții și spații verzi pe persoană, în funcție de categoria socio-profesională.

Bibliografie

Bocșan IS (coord.). Epidemiologie practică pentru medicii de familie. Ed. Medicală Universitară „Iuliu Hațieganu” Cluj-Napoca 1999, 9, 109.

Bocu T. Activitatea fizică în viața omului contemporan. Ed. Casa Cărții de Știință Cluj-Napoca, 2007, 136.

Cucu M, Bocu T. Evaluarea spațiilor didactice școlare în baza raportului existent/necesar. În Vol. Ed. Universității din București. Sesiunea internațională de comunicări științifice

„Realizări și perspective în domeniul educației fizice și sportului”, București, 7 decembrie 2007.

Derevenco P, Anghel I, Băban A. Stresul în sănătate și boală. De la teorie la practică. Ed. Dacia, Cluj Napoca, 1992, 24-25, 105-110.

Dumitru G. Îmbunătățirea infrastructurii necesare activităților fizice de timp liber la nivel local. *Palestrica Mileniului III*, 2011; 12 (2): 195.

Green L, Ottoson J. *Community Health*. St. Louis, Baltimore, Mosby, 1994.

Lupu I, Zanc I. *Sociologia medicală*. Ed. Polirom Iași, 1999, 144-148.

***. European Guidelines Improving Infrastructures for Leisure-Time Physical Activity in the Local Arena. Towards social equity, inter-sectoral collaboration and participation. Final Draft March 1, 2011. Lifelong Physical Activity-Increased Happiness for All? seminar in Brussels, 25.02.2011.